

موظف است نسبت به دادخواست حقوقی رسیدگی کرده حکم بدهد.

۵- حکم دادگاه عالی نه قابل رسیدگی استینافی است و نه قابل فرجام خواهی
راجع به اینکه خود دادگاه عالی بر اثر اعتراض محکوم علیه میتواند در دادرسی و
حکم تجدیدنظر نماید قانون ۱۲۷ اکتبر ۱۹۴۶ ساکت است و مقرراتی در این خصوص ندارد.

قانون اساسی

جمهوری فرانسه

قانون اساسی که مفاد آن بشرح زیر می باشد در ۲۹ سپتامبر ۱۹۴۶ مورد قبول مجلس ملی مؤسسان واقع شده و در ۱۳ اکتبر ۱۹۴۶ از طریق رفراندوم بتصویب ملت فرانسه رسیده است :

مقدمه

در این موقع که ملل آزاد بر ژیم هائی که قصد اسارت و تنزل مقام بشر را داشتند پیروز گردیده اند ملت فرانسه یکبار دیگر اعلام میکند که هر فرد بشر بدون تمایز نژاد و مذهب و عقیده دارای حقوق غیر قابل انتقال و مقدسی است . ملت فرانسه رسماً حقوق و آزادیهای فردی و اجتماعی را که بر طبق اعلامیه حقوق بشر مورخ ۱۷۸۹ وضع گردیده و اصول اساسی را که بوسیله قوانین جمهوری شناخته شده مجدداً تأیید مینماید . بعلاوه ملت فرانسه بنا به مقتضیات وقت اصول سیاسی و اقتصادی و اجتماعی ذیل را اعلام میدارد :

قانون تساوی زنان و مردان را در کلیه شئون و حقوق تضمین مینماید .

هر فردیکه بعلمت خدمت با آزادی مورد تعقیب و آزار واقع شده باشد حق پناه

در قلمرو جمهوری فرانسه را دارد

هر فردی مکلف است کار بکند و حق دارد شغلی داشته باشد هیچکس را

نمیتوان بعلم نژادی و یا افکار سیاسی و یا عقاید مذهبی در کار و یا شغلی که دارد

مورد تعدی قرار داد .

هر فردی میتواند از حق و منافع خود بوسیله اتحادیه های صنفی دفاع کرده

و بر حسب تمایل خویش وارد اتحادیه ای بشود.

حق اعتصاب در حدود قوانین مربوطه اعمال میشود

هر کارگری بوسیله نمایندگان صنفی مربوط در باره تعیین شرایط اجتماعی کار و همچنین در اداره امور مؤسسات مربوطه بآن من غیر مستقیم شرکت مینماید .
 هر نوع مال و هر گونه اقدامات و فعالیت های استحصالی از آن جنبه خدمت عمومی ملی یا مونوپل (۱) انحصار امری داشته باشد باید الزاماً بمالکیت خاصه هیئت اجتماع درآید .

ملت شرایط لازمه را برای رشد فرد و خانواده تأمین مینماید .

ملت برای همه مخصوصاً اطفال و مادران و کارگران از کار افتاده حمایت خود را ضامن تندرستی و امنیت مادی و استراحت و تعطیلات آنان قرار میدهد هر فرد بشری که بعلمت سن و حالت جسمانی و یا عقلانی و یا وضع اقتصادی درحالتی واقع شود که قادر بکار کردن نباشد حق دارد وسائل ادامه زندگی خود را از هیئت اجتماع مطالبه کند .

ملت مسئولیت مشترك و متساوی فرانسویان را در قبال وظائف ناشیه از مصائب ملی اعلام میدارد .

ملت تساوی اطفال و جوانان را از لحاظ دسترسی به تعلیم و تربیت عمومی و تربیت حرفه‌ای و فرهنگ تضمین مینماید . تشکیلات آموزش و پرورش عمومی و مجانی و غیرروحانی (۲) در تمام درجات از وظائف دولت محسوب میشود .

جمهوری فرانسه تعهد میکند که سیاست بین‌المللی خود را با قوانین بین‌المللی منطبق نماید . جمهوری فرانسه بهیچوجه من‌الوجه بمنظور استیلا بر کشورهای و ملل دیگر اقدام بچنگ نخواهد کرد و هرگز نیروی خود را بر ضد آزادی هیچ‌ملتی بکار نخواهد برد .

بشرط معامله متقابله و در صورت لزوم فرانسه میتواند بمحدود کردن حاکمیت خود برای حفظ و استقرار صلح بین‌المللی رضایت بدهد .

فرانسه با ملت های ماورا، دریاها اتحادیه ای را تشکیل میدهد که بدون تمایز نژاد و مذهب بر اساس تساوی حقوق و تکالیف قرار دارد .
 اتحادیه فرانسه از ملل و مردمی تشکیل شده است که با عزمی راسخ منابع و قوای خود را بمنظور توسعه تمدن خویش و بمنظور افزایش وسائل رفاه و تضمین امنیت خود مشترکاً بکار میاندازند .

بر طبق رسوم دیرینه خود فرانسه ملل مذکور را بطرف آزادی رهبری میکند تا بتوانند خود را اداره نموده و امور مخصوص بخود را آزادانه انجام دهند .
 در حالی که از هر گونه رژیم استعماری که متکی به وازین قسری و قهری باشد احتراز میجوید . دسترسی به مؤسسات عمومی و اجرای حقوق فردی و اجتماعی و آزادیهای را که فوقاً اعلام و تصدیق شده برای همه تضمین مینماید .

قوانین اساسی جمهوری

فصل اول

حاکمیت

ماده ۱- فرانسه یک جمهوری غیر قابل تجزیه، عرفی، دموکراتیک و اجتماعی است.

ماده ۲- علامت پرچم سه رنگ - آبی - سفید - قرمز میباشد که از سه نوار

متساوی و عمودی و موازی تشکیل شده است .

سرود ملی فرانسه مارس یز (۱) است .

شعار جمهوری فرانسه آزادی، برابری، برادری (۲) است اصل و مبنای حکومت

جمهوری فرانسه عبارتست از حکومت ملت بخاطر سعادت ملت بوسیله ملت .

ماده ۳- حاکمیت ملی متعلق بملت فرانسه است و هیچ دسته ای از ملت و هیچ

فردی از افراد نمیتواند اعمال این حق را مختص خود بشمارد .

ملت حق حاکمیت خود را درباره مسائل مربوط بمنشور دمکراسی و قوانین

اساسی بوسیله انتخاب نمایندگان مجلس ملی یا از طریق مراجعه به آراء عمومی (رفراندوم) اعمال مینماید .

در سایر موارد ملت حق حاکمیت خود را بوسیله نمایندگان مجلس ملی که از طریق اخذ آراء عمومی مساوی مستقیم و مخفی انتخاب میشوند اعمال میکند .
ماده ۴- کلیه افراد و اتباع بالغ فرانسه اعم از زن و مرد که با رعایت شرایط مقرر قانونی از حقوق مدنی و سیاسی بهره‌مند میباشند حق شرکت در انتخاب نمایندگان مجلس ملی را دارا میباشند .

فصل دوم

پارلمان

ماده ۵- پارلمان فرانسه از مجلس ملی و شورای جمهوری تشکیل میشود .
ماده ۶- مدت مأموریت هر يك از مجلسین ، طرز انتخاب اعضاء آنها شرایط انتخاب شدن ، تعیین مقررات مربوط بمغایرت با انتخاب شدن و محرومیت از آن بوسیله قانون تعیین گردیده است .

با وجود این عده نمایندگان مجالس مذکور متناسب با وسعت قلمرو و تعداد جمعیت هر يك از نواحی فرانسه خواهد بود انتخابات مجلس ملی بوسیله آراء عمومی و مستقیم و شورای جمهوری توسط شوراهای بخش و ولایات و آراء عمومی ولی غیر مستقیم صورت میگیرد . انتخاب نصف اعضاء شورای جمهوری قابل تجدید میباشند .
معینا مجلس ملی میتواند قسمتی از نمایندگان شورای جمهوری را که عده آنها از يك ششم مجموع اعضاء شورای مذکور تجاوز نکند انتخاب نماید .

عده اعضاء شورای جمهوری نباید از ۲۵ نفر کمتر و از ۳۲ نفر بیشتر باشد .
ماده ۷- اعلان جنگ بدون تصویب مجلس ملی و اطلاع قبلی شورای جمهوری امکان پذیر نیست .

ماده ۸- مجلسین هر يك جدا گانه و منحصر آ حق رسیدگی بصلاحت اعضاء خود داشته و میتواند استعفای آنان را قبول یارد کند .

ماده ۹- مجلس شورای ملی در دومین سه شنبه ماه ژانویه هر سال جلسه عمومی

خود را با استفاده اختیار قانونی تشکیل میدهد.

مجموع مدت تعطیل جلسات نباید از چهار ماه تجاوز کند. همچنین تا آخر تشکیل جلسات پیش ازده روز بمنزله تعلیق قلمداد میشود.

اجلاس شورای جمهوری مقارن تشکیل جلسات مجلس ملی منعقد میگردد. ماده ۱۰- جلسات مجالس مقننه علنی است.

صورت مشروح وبدون خدشه مذاکرات وهمچنین اسناد پارلمانی در روزنامه رسمی منتشر میشود. هر يك از مجلسین میتواند جلسه سری تشکیل دهد.

ماده ۱۱- هر سال در آغاز هر دوره اجلاسیه هر يك از دو مجلس هیئت رئیسه خود را به نسبت تعداد نمایندگان گروههای مختلفه پارلمانی انتخاب مینماید. ریاست جلسه مشترك مجالس مقننه که بمنظور انتخاب رئیس جمهوری تشکیل میشود با هیئت رئیسه مجلس ملی است.

ماده ۱۲- در موقع عدم تشکیل مجلس ملی هیئت رئیسه آن بر عملیات دوات نظارت داشته و میتواند نمایندگان پارلمان را برای تشکیل جلسه دعوت نماید در اینصورت بایستی دعوت بتقاضای نلث مجموع نمایندگان بر حسب درخواست رئیس الوزراء بعمل آید.

ماده ۱۳- حق وضع قانون منحصر به مجلس شورای ملی است و این حق بهیچوجه قابل انتقال نمیباشد.

ماده ۱۴- رئیس الوزراء و اعضای مجالس مقننه حق پیشنهاد طرح های قانونی را دارند.

طرحها و پیشنهادهای قانونی که بوسیله اعضاء مجلس ملی تهیه میشود به هیئت رئیسه آن تقدیم میگردد.

پیشنهاد های قانونی که از طرف اعضاء شورای جمهوری تنظیم میگردد به هیئت رئیسه آن شورا تسلیم وبدون شور ومذاکره بمجلس ملی فرستاده میشود. پیشنهاد های مذکور در صورتیکه منتج به تقلیل عایدات دولت یا ایجاد مخارج

جدید گردد قابل پذیرش از طرف مجلس شورای ملی نمیباشد .

ماده ۱۵ - مجلس ملی طرحها و لوایح قانونی را که دریافت داشته در کمیسیون هائیکه عده اعضاء و تر کیب و صلاحیت آنها را خود تعیین مینماید مورد بررسی قرار میدهد .
ماده ۱۶ - رسیدگی بطرح قانونی بودجه کل مملکتی صرفاً در صلاحیت مجلس ملی میباشد .

طرح قانونی مزبور منحصر امتضمن مقررات مالی بوده و شامل مقررات دیگری نخواهد بود . طریقه تنظیم بودجه را قانون مقرر خواهد داشت .

ماده ۱۷ - ابتکار پیشنهاد هزینه مختص نمایندگان مجلس ملی میباشد معذک ضمن بحث مذاکره در باب لایحه بودجه تقدیمی دوات و اعتبارات پیش بینی شده و همچنین متمم بودجه هیچگونه پیشنهادی از طرف نمایندگان در باب افزایش هزینه های مورد پیش بینی و یا ایجاد هزینه های جدید قابل طرح نمیباشد .

ماده ۱۸ - مجلس ملی بکمد دیوان محاسبات امور مالی ملت را تنظیم میکند .
مجلس ملی میتواند دیوان محاسبات را امور هر نوع تحقیق و بررسی در باب اجرای لایحه بودجه و هزینه های عمومی و یا اداره امور خزانه داری بنماید .

ماده ۱۹ - عفو عمومی فقط بوسیله قانون امکان پذیر است .

ماده ۲۰ - شورای جمهوری طرحها و لوایح قانونی را که در شور اول بتصویب مجلس ملی رسیده است بمنظور اظهار نظر مورد بررسی قرار میدهد و پس از احاله امر از طرف مجلس ملی حداکثر در ظرف مدت دو ماه نظر خود را اعلام میدارد .
در مورد رسیدگی به لایحه بودجه مدت مذکور کوتاه تر خواهد بود و بهر صورت این مدت نایستی از موعدیکه مجلس ملی برای مطالعه و اخذ رأی مقرر نموده تجاوز نماید .
هنگامی که مجلس ملی مواجه باخذ تصمیم فوری در باب امر یا مسئله ای میباشد شورای جمهوری در ظرف مدتی که برای مذاکرات مجلس ملی پیش بینی شده و بوسیله مجلس مذکور مقرر میشود نظریه خود را اظهار خواهد داشت . مهلت های مقرر در این ماده هنگام تعلیق جلسات معلق خواهد بود و بهر صورت بوسیله تصمیم

مجلس ملی مهلت های مزبور ممکن است تمدید شود .

چنانچه نظریه شورای جمهوری با تصمیم مجلس ملی موافقت داشته باشد و باینکه شورای مذکور در ظرف مدت های پیش بینی شده در این ماده از اظهار نظر خودداری نماید در هر دو صورت لایحه مصوبه به مجلس ملی پس از طی مراحل تشریفاتی قوت قانونی خواهد یافت .

در صورتیکه نظر شورای جمهوری با تصمیم مجلس شورای ملی مطابقت نداشته باشد مجلس اخیر طرح و یا پیشنهاد اصلاحی شورای جمهوری را در شور دوم مورد مطالعه قرار داده منحصرأ پیشنهاد های اصلاحی شورای جمهوری را بررسی نموده و تمام یا قسمتی از آن را بطور صریح و قاطع رد یا قبول مینماید . رد و یا قبول تمام یا قسمتی از پیشنهاد های اصلاحی شورای جمهوری با اخذ آراء عمومی و اکثریت مطلق اعضای مجلس ملی صورت میگیرد بشرط آنکه اخذ رأی در مورد لایحه بودجه در شورای جمهوری با تشریفات مشابه انجام شده باشد .

ماده ۲۱ - هیچیک از اعضاء پارلمان را نمیتوان بمناسبت عقاید یا نظریاتی که در حین انجام وظیفه نمایندگی اظهار میدارد مورد تعقیب بازجوئی و یا توقیف قرار داد و یا زندانی و محاکمه نمود .

ماده ۲۲ - بغیر از مورد ارتکاب جرائم مشهوده هیچیک از اعضاء پارلمان را نمیتوان طی مدت رسمی نمایندگی به عمل جزائی یا تأدیبی تحت تعقیب یا توقیف قرار داد مگر با اجازه مجلسی که متهم عضو آن است . حبس و یا تعقیب متهم در صورت نقضای مجلسی که مشارالیه عضویت آنرا دارد ممکن است بطور موقت موقوف شود .

ماده ۲۳ - اعضاء پارلمان حقوقی معادل حقوق طبقه مخصوصی از مأمورین دولت دریافت خواهند نمود .

ماده ۲۴ - هیچیک از نمایندگان نمیتوانند در عین حال عضویت مجلس ملی و شورای جمهوری را داشته باشد و همچنین اعضاء پارلمان نمیتوانند در شورای اقتصادی و مجمع کشورهای عضو اتحادیه فرانسه شرکت نمایند .

فصل سوم

شورای اقتصادی

ماده ۲۵- شورای اقتصادی که اساسنامه آن بوسیله قانون تنظیم میشود طرحها و لوایح قانونی را در حدود صلاحیت خود مورد مطالعه قرار داده و اظهار نظر مینماید. این طرحها قبل از اینکه در مجلس ملی موضوع مذاکره قرار گیرد بشورای اقتصادی احواله میشود بعلاوه هیئت وزیران نیز میتواند نظر شورای مزبور را در مسائل اقتصادی اعلام نماید.

مشورت دولت باشورای اقتصادی در مورد تنظیم طرح اقتصاد ملی بمنظور تأمین استفاده از نیروی کار از کلیه افراد ملت و بهره برداری کامل از جمیع منابع مادی کشور الزامی است.

فصل چهارم

قرار دادهای سیاسی

ماده ۲۶- معاهدات سیاسی که بر طبق قوانین موضوعه تصویب و منتشر شده اند در صورتی هم که با قوانین داخلی فرانسه مابینت داشته باشند بدون آنکه برای تضمین اجرای آنها احتیاج بوضع مقررات قانونی دیگری باشد قوت قانونی دارند مگر مقرراتیکه برای بتصویب رسانیدن معاملات واجب و لازم باشد.

ماده ۲۷- قراردادهای مربوط به تشکیلات بین المللی، قراردادهای صلح، قراردادهای بازرگانی قراردادهائی که موجب تحمیل تعهدات مالی بدولت فرانسه بشوند و قراردادهائی که مربوط باحوال شخصیه و حق مالکیت قرانسویان در خارجه باشد و معاهداتی که با قوانین داخلی فرانسه مغایرت داشته باشد و همچنین معاهداتی که متضمن تجزیه و معاوضه و یا الحاق قلمرو کشور فرانسه باشد قطعیت ندارد مگر اینکه بصورت قانون مورد تصویب واقع شود.

هیچگونه تجزیه یا معاوضه و یا الحاق صورت پذیر نیست مگر بر ضایب کامل اهالی.

- ماده ۲۸ - قرار داد های سیاسی که صحیحاً و بطور منظم تصویب و منتشر شده اند قدرتی مافوق قوانین داخلی داشته و مقررات آنها قابل فسخ و تغییر و تعلیق نمیباشد مگر از مجرای دیپلماسی و بطور شایسته . در مورد قرار داد های مذکور در ماده ۲۷ طرف آنها و کول با اجازه مجلس ملی است با استثناء قرار داد های بازرگانی
- ماده ۲۹ - رئیس جمهور بوسیله پارلمان برای مدت هفت سال انتخاب میشود و تجدید انتخاب او فقط برای يك نوبت ممکن است .
- ماده ۳۰ - رئیس جمهور در جلسه هیئت وزیران اعضای شورای مملکتی -
 اعضاء شورای دولتی - دارندگان نشان افتخار - سفراء کبار و نمایندگان سیاسی فوق العاده - اعضای شورای عالی - کمیته دفاع ملی - رؤسای دانشگاهها - استانداران رؤسای ادارات مرکزی - افسران ارشد و نمایندگان دولت در سر زمینهای ماوراء بحار را منصوب مینماید .
- ماده ۳۱ - رئیس جمهور در جریان مذاکرات بین المللی خواهد بود و عهدنامه ها را امضاء و تسجیل خواهد نمود .
- رئیس جمهور اعتبار نامه سفراء کبار و نمایندگان فوق العاده اعزامی بکشورهای خارجه را اعطاء میکند و اعتبار نامه سفراء کبار و نمایندگان فوق العاده کشورهای بیگانه را میپذیرد .
- ماده ۳۲ - ریاست جلسات هیئت وزیران با رئیس جمهور است . او دستور تنظیم صورت جلسات را داده و آنها را ضبط خواهد نمود .
- ماده ۳۳ - رئیس جمهور با اختیارات مزبور بر شورای عالی و کمیته دفاع ملی نیز ریاست میکند و عنوان فرماندهی کل قوا را دارد .
- ماده ۳۴ - ریاست شورای عالی قضائی با رئیس جمهور است .
- ماده ۳۵ - رئیس جمهور حق عفو خصوصی را در شورای عالی قضائی اعمال میکند .
- ماده ۳۶ - رئیس جمهور قوانینی را که قطعاً بتصویب پارلمان رسیده پس از وصول در ظرف ده روز توشیح میکند . در صورتیکه قانون از طرف مجلس ملی

فوری تلقی شده باشد این مدت پنج روز تقلیل می یابد .

در ظرف مدت مقرر برای توشیح قانون رئیس جمهور میتواند بوسیله پیام مستدلی تجدید نظر جدید در قانون را از دو مجلس تقاضا کند . مجلسین نمی توانند این پیشنهاد را رد کنند .

در صورت عدم توشیح قانون بوسیله رئیس جمهور در مدت های مقرر در قانون اساسی ، رئیس مجلس ملی این عمل را انجام خواهد داد .

ماده ۳۷- رئیس جمهور بوسیله پیام هایی که خطاب به مجلس ملی صادر میشود با پارلمان ارتباط پیدا میکند .

ماده ۳۸- هر يك از فرامین و دستورات رئیس جمهور بایستی توسط نخست وزیر و یکی از وزراء نیز امضاء شود .

ماده ۳۹- حداکثر مدت سی روز و حد اقل پانزده روز قبل از انقضاء مدت ریاست جمهوری پارلمان نسبت با انتخاب رئیس جمهور جدید اقدام مینماید .

ماده ۴۰- اگر انتخاب رئیس جمهور با دوره ای که مجلس ملی بر طبق ماده ۵۱ منحل شده است مصادف گردد یا اختیارات رئیس جمهور فعلی تا انتخاب رئیس جمهور جدید ادامه می یابد . پارلمان در ظرف مدت ده روز پس از تشکیل مجلس ملی جدید اقدام به انتخاب رئیس جمهور جدید خواهد نمود .

در این صورت انتخاب رئیس هیئت دولت در ظرف پانزده روز پس از انتخاب رئیس جمهور جدید صورت میگیرد .

ماده ۴۱- در صورت وجود مانعی که تشخیص آن با پارلمان است و در صورت فوت یا کناره گیری و یا علل دیگر که مانع از ادامه خدمت رئیس جمهور گردد رئیس مجلس ملی موقتاً وظایف او را انجام خواهد داد و در این صورت وظایف ریاست مجلس را یکی از نواب او عهده دار خواهد شد .

غیر از مورد مذکور در ماده قبل رئیس جمهور جدید در ظرف ده روز از انتخاب می شود .

ماده ۴۲- رئیس جمهور جز در مورد خیانت بکشور مسئولیتی ندارد. در آن صورت تحت شرایط پیش بینی شده در ماده ۵۷ توسط مجلس ملی مورد اتهام قرار گرفته و بدیوان عالی دادگستری جلب میشود.

ماده ۴۳- مقام ریاست جمهوری با هر شغل عمومی دیگری مبادینت دارد.

ماده ۴۴- اعضاء خانواده هائی که در فرانسه سلطنت کرده اند نمیتوانند بسمت ریاست جمهور انتخاب شوند.

فصل ششم

هیئت وزیران

ماده ۴۵- در آغاز هر دوره قانون گذاری رئیس جمهور پس از مشورت های معمولی نخست وزیر را تعیین میکند. نخست وزیر برنامه و سیاست کابینه ای را که میخواهد تشکیل دهد بنظر مجلس ملی میرساند. نخست وزیر و وزراء نمی توانند از طرف رئیس جمهور منصوب شوند مگر اینکه نخست وزیر رأی اعتماد مجلس را باخذ آراء علنی و اکثریت مطلق نمایندگان بجز موارد فوق العاده ای که تشکیل مجلس ملی مقدور نیست تحصیل کرده باشد. (۱)

در صورتیکه در طی دوره قانون گذاری بعلمت فوت یا کناره گیری و یا علل دیگر ادامه خدمت نخست وزیر مقدور نگردد همین تشریفات باستثنای مورد مذکور در ماده ۵۲ باید صورت گیرد.

هر بحرانی که در مدت پانزده روز پس از نصب وزراء در کابینه بروز کند برای اجراء ماده ۵۱ بحساب نمی آید.

ماده ۴۶- نخست وزیر و وزراء و وزیران که توسط او انتخاب شده اند بوسیله فرمان رئیس جمهور منسوب میشوند.

ماده ۴۷- نخست وزیر اجرائی قوانین را تأمین نموده و حق نصب کلیه مأمورین کشوری و نظامی را باستثنای موارد مندرج در مواد ۳۰ و ۴۶ و ۸۴ دارد. اداره نیروهای مسلح و ترتیب تأمین دفاع ملی بانخست وزیر است.

۱- نظر باصلاحاتی که در دسامبر سال ۱۹۵۴ در قانون اساسی بعمل آمد نخست وزیر تعیین شده از طرف رئیس جمهور ابتدا اعضاء کابینه خود را انتخاب کرده سپس با معرفی آنها از مجلس ملی رأی اعتماد میخواهد.

او امریکه در این موارد بوسیله نخست وزیر صادر میگردد باید با مضاء وزراء مربوطه نیز رسیده باشد.

ماده ۴۸- وزراء از لحاظ سیاست عمومی کابینه مشترکاً و از نظر اعمال شخصی خود هر يك منفرداً در مقابل مجلس ملی مسئول میباشند ولی در برابر شورای جمهوری مسئولیتی ندارند.

ماده ۴۹- تقاضای رأی اعتماد بدون مشاوره با هیئت وزیران قابل طرح نمیباشد و فقط نخست وزیر حق تقاضای رأی اعتماد دارد.

بین طرح تقاضای رأی اعتماد و رأی مجلس باید یکروز فاصله شود. اخذ رأی اعتماد باید علنی صورت گیرد. رأی عدم اعتماد به هیئت دولت فقط با اکثریت مطلق آراء نمایندگان مجلس عملی خواهد بود.

رأی عدم اعتماد منتج باستعفای دسته جمعی وزراء میشود.

ماده ۵۰- رأی مجلس ملی مبنی بر عیب جوئی و سرزنش وزراء منتهی بکناره گیری دسته جمعی اعضاء کابینه میشود.

رأی مجلس ملی در این مورد باید در فاصله يك روز پس از طرح پیشنهاد تو بیخ اظهار شود و باید علنی باشد.

تصویب پیشنهاد مذکور فقط با اکثریت مطلق نمایندگان مجلس امکان پذیر است.

ماده ۵۱- اگر در خلال مدت ۱۸ ماه متوالی با شرایط پیش بینی شده در مواد

۴۹ و ۵۰ دو بار هیئت وزراء دستخوش بحران گردد با اطلاع رئیس مجلس ملی

شورای وزیران میتواند نسبت بانحلال مجلس ملی تصمیم بگیرد. بر طبق این تصمیم

انحلال مجلس بوسیله فرمان رئیس جمهور اعلام خواهد شد. مقررات مذکور در

این ماده فقط بعد از انقضاء ۱۸ ماه اولیه دوره تقنینیه قابل اجرا میباشد.

ماده ۵۲- در صورت انحلال مجلس اعضاء هیئت دولت باستثناء نخست وزیر

و وزیر کشور برای انجام امور جاریه بسمت خود باقی میمانند.

رئیس جمهور رئیس مجلس ملی منحل شده را بر بااست دولت تعیین مینماید. مشارالیه

باجلب موافقت هیئت رئیسه مجلس ملی وزیر جدید کشور را انتخاب مینماید و وزراء مشاور نیز بوسیله نخست وزیر از میان نمایندگان احزاب پارلمانی که در هیئت دولت اخیر نماینده‌ای نداشته‌اند تعیین میگردند.

انتخابات عمومی حداقل مدت ۲۰ روز و حداکثر سی روز پس از انحلال مجلس ملی بعمل می‌آید. مجلس ملی در سومین پنجشنبه پس از انتخابات رسماً تشکیل میشود ماده ۵۳ - وزراء با مجلسین و کمیسیونهای مربوطه آنها تماس دارند و هر موقع که تقاضا کنند مجلسین و کمیسیونها باید اظهارات آنان را استماع کنند. وزراء می‌توانند در مذاکراتی که در مجالس مقننه بعمل می‌آید کمیسرهائی که بفرمان رئیس جمهور منصوب میگردند بعنوان معاون همراه داشته باشند. ماده ۵۴ - نخست وزیر میتواند اختیارات خود را بعنوان نماینده یکی از وزراء تفویض کند.

ماده ۵۵ - در صورت فوت یا بهر علت دیگری که در نتیجه آن رئیس دولت قادر بانجام خدمت نباشد شورای وزیران یکی از اعضاء خود را موقتاً مأمور انجام وظایف او مینماید.

فصل هفتم

مسئولیت جزائی وزراء

ماده ۵۶ - وزراء بمناسبت جنایات و جنحه‌هایی که در ضمن انجام وظایف خود مرتکب شوند مسئولیت جزائی دارند.

ماده ۵۷ - وزراء ممکن است از طرف مجلس مورد اعلام جرم واقع و در دیوان عالی دادگستری محاکمه شوند.

مجلس ملی با آراء مخفی و اکثریت مطلق اعضای خود باستثناء آنها که برای شرکت در امر تعقیب دعوت شده‌اند نسبت به تعقیب یا مجازات امر خواهد داد.

ماده ۵۸ - اعضاء دیوان عالی دادگستری در ابتداء هر دوره تقنینیه از طرف

مجلس ملی انتخاب خواهند شد .

ماده ۵۹ - سازمان و آئین دادرسی دیوان عالی دادگستری بوسیله قانون مخصوصی معین میگردد .

فصل هشتم

اتحادیه فرانسه

قسمت اول

اساس و مبانی

ماده ۶۰ - اتحادیه فرانسه مرکب است از طرفی از جمهوری فرانسه که شامل فرانسه مرکزی (۱) و ایالات و سرزمین های ماوراء دریاها می باشد و از طرف دیگر از سرزمین ها و کشورهای متحده .

ماده ۶۱ - موقعیت هر يك از دول متحد در اتحادیه فرانسه بوسیله سندی که مناسبات آن دولت را با فرانسه تشریح میکند معین میشود .

ماده ۶۲ - اعضاء اتحادیه فرانسه کلیه وسائل ممکنه را برای تضمین دفاع مشترک از تمامی اتحادیه بکار خواهند برد .

تنظیم این وسائل و اداره سیاست مناسب برای تهیه و تأمین این دفاع بر عهده دولت جمهوری فرانسه خواهد بود .

قسمت دوم

سازمان

ماده ۶۳ - مقامات مرکزی اتحادیه فرانسه عبارتند از ریاست جمهوری، شورای عالی و مجمع عمومی .

ماده ۶۴ - رئیس جمهور فرانسه رئیس اتحادیه فرانسه و نماینده منافع دائمی او است .

ماده ۶۵ - شورای عالی اتحادیه فرانسه تحت ریاست رئیس اتحادیه از هیئت

نمایندگی حکومت فرانسه و نمایندگان که هر يك از دول متحد میتواند در نزد ریاست اتحادیه بفرستد تشکیل میگردد .

وظیفه شورای مزبور عبارت از کمک و همکاری بادولت در تمشیت عمومی اتحادیه میباشد .

ماده ۶۶- نصف اعضاء مجمع اتحادیه فرانسه را نمایندگان دولت مرکزی فرانسه و نصف دیگر را نمایندگان ایالات و سرزمین های ماوراء دریاها و دول متحد تشکیل میدهند يك قانون سازمانی شرایطی را که بر طبق آن قسمتهای مختلف جمعیت میتوانند نمایندند به مجمع اتحادیه بفرستند معین خواهد نمود .

ماده ۶۷- اعضاء مربوط به ایالات و سرزمینهای ماوراء بحار در مجمع اتحادیه بوسیله مجالس معمولی انتخاب میشوند . دولت اعضاء مربوط بدولت مرکزی فرانسه در مجمع مذکور از طرف نمایندگان مجلس ملی که منتخب از طرف مردم فرانسه مرکزی باشند و يك نلث دیگر توسط نمایندگان فرانسه مرکزی در شورای جمهوری انتخاب میشوند .

ماده ۶۸- دول متحد میتوانند نمایندگان خود در مجمع اتحادیه را طبق حدود و شرایطی که بوسیله يك قانون و يك سند داخلی هر دولت تعیین خواهد شد انتخاب نمایند .
ماده ۶۹- رئیس اتحادیه فرانسه مجمع اتحادیه فرانسه را برای مذاکرات دعوت نموده و ختم جلسات را اعلام میدارد . دعوت مجمع اتحادیه بایستی بنا بدرخواست نیمی از اعضاء آن صورت گیرد .

مجمع اتحادیه فرانسه در موقع تعطیل اجلاسات پارلمان نمیتواند تشکیل شود .
ماده ۷۰- مقررات مواد ۸ و ۱۰ و ۲۱ و ۲۲ و ۲۳ در تحت همان شرایطی که در شورای جمهوری اجراء میگردد در مورد مجمع اتحادیه فرانسه نیز قابل اجراء است .
ماده ۷۱- مجمع اتحادیه فرانسه از لوایح و طرح هایی که برای اظهار نظر از طرف مجلس ملی یا حکومت جمهوری فرانسه و یا حکومت های دول متحد احاله شده اطلاع حاصل مینماید .

مجمع اتحادیه صلاحیت دارد که در مورد پیشنهادهائی که بوسیله یکی از اعضا داده میشود اظهار نظر کرده و در صورتیکه پیشنهاد های مذکور را مورد توجه قرار دهد هیئت رئیسه خود را مأمور کند که آن پیشنهادهای را بمجلس ملی ارسال دارد .
مجمع اتحادیه میتواند پیشنهاد های بحکومت فرانسه و به شورای عالی اتحادیه فرانسه تسلیم نماید .

پیشنهاد های مذکور در ماده قبل برای آنکه پذیرفته شود باید باقانون راجع بسرزمینهای ماوراء بحار مربوط باشد.

ماده ۷۲ - در سرزمینهای ماوراء دریا اختیار وضع قوانین راجع بامور جزائی و رژیم آزادیهای عمومی و تشکیلات سیاسی و اداری در صلاحیت پارلمان میباشد .
در تمام موارد دیگر قانون فرانسه در سرزمین های ماوراء بحار غیر قابل اجرا است مگر اینکه در اینمورد مقررات صریحی وضع شود و یا اینکه با اطلاع مجمع اتحادیه و بموجب فرمان قلمرو اجرای قانون بسرزمین های مذکور بسط داده شود .
گذشته از این استثنائاً و بدون توجه به ماده ۱۳ رئیس جمهور میتواند با طرح در شورای وزیران و با اطلاع قبلی مجمع اتحادیه مقرراتی مخصوص سرزمین های ماوراء بحار بصورت قانون منتشر کند .

تقسیمت سرزمین

ایالات و سرزمینهای ماوراء بحار

ماده ۷۳ - بجز مواردیکه قانون استثنا کرده است رژیم مربوط با ایالات ماوراء بحار مانند رژیم ایالات فرانسه میباشد .

ماده ۷۴ - سرزمین های ماوراء بحار دارای اساسنامه مخصوصی هستند که با در نظر گرفتن منافع خاصه آنها در ضمن منافع کلی جمهوری تدوین میگردد .
این اساسنامه همچنین سازمان داخلی هر یک از سرزمینهای ماوراء بحار یا هر دسته از این سرزمین ها پس از جلب نظر مجمع اتحادیه فرانسه و مشورت با مجمع محلی بوسیله قانون معین میشود .

ماده ۷۵ - اساسنامه های مربوط با اعضای جمهوری و اعضای اتحادیه فرانسه

قابل تغییر میباشد .

تغییرات اساسنامه و نقل از يك طبقه به طبقه دیگر در حدود مقررات ماده ۶۰ فقط وقتی صورت پذیر خواهد بود که پارلمان پس از مشورت با مجمع محلی و مجمع اتحادیه آنرا بصورت قانون مورد تصویب قرار دهد .

ماده ۷۶- نماینده دولت مرکزی در هر زمین یا هر دسته‌ای از سرزمین‌ها واجد اختیارات دولت جمهوری میباشد .

ریاست قلمرو مأموریت بر عهده او بوده و نسبت با عملی که انجام میدهد در مقابل حکومت مرکزی مسئولیت دارد .

ماده ۷۷- در هر سرزمین يك مجلس منتخبه تأسیس میشود . طرز انتخاب، تشکیلات و صلاحیت این مجلس بوسیله قانون معین میگردد .

ماده ۷۸- در هر دسته از سرزمین‌ها اداره منافع عمومی بمجمعی واگذار میشود که اعضای آن بوسیله مجمع محلی انتخاب شده‌اند .

طرز تشکیل و اختیارات مجمع مزبور بوسیله قانون تعیین میگردد .

ماده ۷۹- سرزمینهای ماوراء بحار در حدود شرایطی که بوسیله قانون مقرر میشود نمایندگان خود را در مجلس ملی و شورای جمهوری انتخاب میکنند .

ماده ۸۰- کلیه اتباع سرزمینهای ماوراء بحار دارای همان مزایا و وظائفی هستند که فرانسویان در خود فرانسه و یا در سرزمینهای ماوراء بحار دارا میباشدند . شرایط اعمال این حقوق و وظائف بوسیله قوانین مخصوصی معین خواهد شد .

ماده ۸۱- کلیه اهالی فرانسه و اتباع اتحادیه فرانسه فرانسوی محسوب شده و از حقوق و آزادیهای که در مقدمه این قانون اساسی تضمین شده بهره‌مند میگردند .

ماده ۸۲- افرادی از اتحادیه فرانسه که موقعیت مدنی (۱) فرانسوی را ندارند موقعیت مدنی خود را مادام که از آن عدول نکنند حفظ خواهند نمود .

چنین موقعیتی بهیچوجه نمیتواند موجب نفی یا تحدید حقوق و آزادیهای که وابسته بصفت «فرانسوی بودن» است بشود .

فصل نهم

شورای عالی قضائی

ماده ۸۳- شورای عالی قضائی از چهارده عضو بشرح زیر تشکیل میشود :

رئیس جمهور رئیس شورا

مهردار و وزیر دادگستری نایب رئیس

شش عضو که برای مدت شش سال با کثرت ثلث آراء از طرف مجلس ملی و خارج از اعضاء آن مجلس انتخاب میشوند و شش نفر عضو علی البدل در تحت همین شرایط معین میگرددند .

شش عضو دیگر بطریق زیر تعیین میشوند :

چهار نفر قاضی که هر يك نماینده یکی از طبقات قضات خواهد بود در حدود

شرایط مقررده قانونی برای مدت شش سال و چهار عضو علی البدل نیز بهمین ترتیب انتخاب میشوند .

دو عضو دیگر که برای مدت شش سال از طرف رئیس جمهور و خارج از

اعضاء پارلمان و قضات لیکن از میان صاحبان مشاغل قضائی انتخاب میشوند و دو نفر عضو علی البدل نیز تحت شرایط مذکورده انتخاب میگرددند .

تصمیمات شورای عالی قضائی با اکثریت آراء اتخاذ میشود و در صورت تساوی

آراء موافق و مخالف رأی رئیس جمهور ارجع خواهد بود .

ماده ۸۴- باستثناء اعضاء دادسرا قضات را رئیس جمهور بنا به پیشنهاد

شورای عالی قضائی منصوب مینماید .

شورای عالی قضائی بر طبق قانون انضباط و استقلال قضات و حسن اداره

مجاکم قضائی را تأمین میکند . قضات غیر قابل تغییر میباشدند .

فصل دهم

هیئت های محلی

ماده ۸۵- جمهوری فرانسه واحد غیر قابل تجزیه ای است که موجودیت هیئتهای

مجلسی را می‌شناسد. این هیئت‌ها عبارتند از بلوکات و ایالات و سرزمینهای ماورا بحار. ماده ۸۶- حدود، وسعت، جمع عایدات متفرقه و سازمان بلوکات و ایالات و سرزمینهای ماوراء بحار بوسیله قانون تعیین میشود.

ماده ۸۷- هیئت‌های محلی بوسیله شوراهائی که با آراء عمومی انتخاب میشوند آزادانه خود را اداره میکنند. اجرای تصمیمات شوراهائی مذکور بوسیله بخشدار یا رئیس شورای مربوطه تأمین میشود.

ماده ۸۸- هم‌آهنگی فعالیت مستخدمین دولت، نمایندگی منافع ملی و نظارت اداری هیئت‌های محلی در هر یک از ایالات بوسیله نمایندگان که از طرف شورای وزیران تعیین میشوند تأمین میگردد.

ماده ۸۹- قوانین عادی آزادیهای متعلق بایالات و شهرداریها را توسعه خواهند داد و میتوانند برای بعضی از شهرهای بزرگ دستورالعمل‌ها و تشکیلاتی مغایر با بلوکات کوچک وضع کنند و نیز میتوانند متضمن مقررات خصوصی برای بعضی ایالات باشند همچنین قوانین مذکور شرایط اجرای مواد ۸۵ تا ۸۸ فوق‌الاشعار را تعیین خواهند کرد.

قوانین همچنین شرایطی را که در تحت آن کارمندان محلی ادارات مرکزی خدمت خواهند نمود از لحاظ نزدیک کردن طرز اداره امور معین خواهند کرد.

فصل یازدهم

تجدید نظر در قانون اساسی

ماده ۹۰- تجدید نظر در قانون اساسی طبق مقررات ذیل بعمل می‌آید. مجلس ملی بوسیله اکثریت مطلق اعضاء تشکیل دهنده خود لزوم تجدید نظر را تصویب و مواد مورد تجدید نظر را معین مینماید. حداقل پس از سه ماه مسئله تجدید نظر مجدداً از طرف مجلس ملی مطرح میشود تا در تحت همان شرایطی که در دفعه اول عمل شده است یکبار دیگر نسبت بآن تصمیم گرفته شود مگر اینکه قبلاً نظر

شورای جمهوری در این خصوص از طرف مجلس ملی استعمال شده و شورای مزبور تصمیم مجلس ملی را عیناً و با اکثریت مطلق تصویب کرده باشد .

پس از طرح مجدد تصمیم مذکور مجلس ملی طرح تجدید نظر در قانون اساسی را تنظیم مینماید . این طرح پارلمان تقدیم و طبق تشریفات و با اکثریت پیش بینی شده برای يك قانون معمولی بتصویب خواهد رسید .

تصمیم پارلمان به عرض آراء عمومی گذارده میشود مگر اینکه مجلس ملی با اکثریت دوثلث آراء اعضا خود و یا هر يك از مجلسین با اکثریت سه پنجم آراء اعضا خود قبلاً نسبت بآن رأی داده باشند .

طرح مذکور مانند قانون اساسی در ظرف هشت روز پس از تصویب توسط رئیس جمهور توشیح میشود .

هیچگونه تجدید نظر در قانون اساسی که مربوط به وجودیت شورای جمهوری باشد بدون موافقت شورای مزبور و یا بدون مراجعه باراء عمومی امکان پذیر نیست . ماده ۹۱- کمیته قانون اساسی که بریاست رئیس جمهور تشکیل میشود مرکب است از رئیس مجلس ملی رئیس شورای جمهوری و هفت عضو که بوسیله مجلس ملی در ابتدای هر دوره اجلاسیه بنمایندگی دستجات پارلمانی و خارج از اعضا مجلس و سه عضو دیگر که در تحت همین شرایط توسط شورای جمهوری انتخاب میشوند . کمیته قانون اساسی بررسی خواهد کرد که آیا قوانین مهوبه مجلس ملی تجدید نظر در قانون اساسی را ایجاب میکند یا نه .

ماده ۹۲- کمیته نامبرده در خلال مدت توشیح قانون بتقاضای مشترك رئیس جمهور و رئیس شورای جمهوری با تصویب اکثریت مطلق اعضای تشکیل دهنده خود قانون را مورد رسیدگی قرار میدهد . این کمیته قانون را مورد بررسی قرار داده مینکوشد تا بین مجلس ملی و شورای جمهوری ایجاد توافق نماید . و اگر باین منظور نااثر نگردد ظرف پنج روز نظر خود را اظهار خواهد نمود . این مدت در موارد فوری بدو روز تقلیل می یابد .

صلاحیت این کمیته فقط محدود است باظهار نظر در باب امکان تجدید نظر در فصول اول الی دهم این قانون اساسی .

ماده ۹۳- قانونی که بنابه تشخیص کمیته مزبور تجدید نظر در قانون اساسی را ایجاب مینماید به مجلس ملی اعاده میشود تا بار دیگر مورد بررسی و شور قرار گیرد چنانچه پارلمان بر رأی سابق خود باقی بماند قانون بموقع اجرا گذاشته نخواهد شد مگر بعد از آنکه قانون اساسی طبق شرایط و ترتیبات مقرر در ماده ۹۰ مورد تجدید نظر قرار گرفته باشد .

اگر کمیته تشخیص داد که قانون مصوب پارلمان با فصول اول الی دهم قانون اساسی موافقت دارد قانون مزبور ظرف مهلت مقرر در ماده ۳۶ و با رعایت مهلت اضافی مقرر در ماده ۹۲ بموقع اجرا در خواهد آمد .

ماده ۹۴- در مواقعی که تمام یا قسمتی از خاک فرانسه تحت اشغال قوای خارجی باشد هیچگونه تجدید نظری در قانون اساسی قابل طرح و تعقیب نخواهد بود .
ماده ۹۵- شکل جمهوری حکومت نمی تواند مورد پیشنهاد تجدید نظر قرار گیرد

فصل دوازدهم

مقررات موقتی

ماده ۹۶- هیئت رئیسه مجلس ملی مؤسسان موظف است که ادامه نمایندگی ملت را تا تشکیل مجلس ملی جدید تأمین نماید .

ماده ۹۷- در شرایط و اوضاع و احوال استثنائی نمایندگان حاضر در مجلس ملی مؤسسان میتوانند تا تاریخ پیش بینی شده در ماده قبل خواه به پیشنهاد هیئت رئیسه آن مجلس و خواه بتقاضای دولت از طرف هیئت رئیسه مجلس مزبور برای انعقاد مجلس دعوت گردند .

ماده ۹۸- مجلس ملی با اقتدارات کامل در سومین پنجشنبه بعد از انتخابات عمومی انعقاد می یابد . شورای جمهوری در سومین سه شنبه بعد از انتخابات تشکیل

خواهد یافت و این قانون اساسی از این تاریخ به موقع اجرا گذاشته میشود.

تا انعقاد شورای جمهوری سازمان قوای عمومی طبق مقررات قانون مورخ ۲ نوامبر ۱۹۴۵ اداره خواهد شد. مجلس ملی وارث اختیاراتی خواهد بود که بموجب این قانون به مجلس ملی مؤسسان اعطاء شده است.

ماده ۹۹- حکومت موقتی که بر طبق ماده ۹۸ بوجود آمده است به محض انتخاب ریاست جمهور بر وفق شرایط مقرر در ماده ۲۹ فوق الاشعار استعفای خود را به وی تقدیم خواهد نمود.

ماده ۱۰۰- هیئت رئیسه مجلس ملی مؤسسان موظف است مقدمات تشکیل مجالس را که در این قانون اساسی پیش بینی شده است فراهم ساخته و مخصوصاً قبل از انتخاب هیئتهای رئیسه مجالس مزبور مهمل و لوازم اداری کار آنها را تأمین و تهیه نماید.

ماده ۱۰۱- در ظرف حداکثر یکسال از تاریخ انعقاد مجلس ملی شورای جمهوری خواهد توانست به محض انتخاب دو نلث اعضای خود قانوناً شروع بکار نماید. ماده ۱۰۲- در ظرف اولین سال پس از تجدید انجمنهای شهری که ظرف مدت یکسال از تاریخ اجرای این قانون اساسی صورت عمل بخود خواهد گرفت کلیه اعضای شورای جمهوری تجدید خواهد شد.

ماده ۱۰۳- تا تشکیل شورای اقتصادی و ظرف حداکثر سه ماه از تاریخ انعقاد مجلس ملی اجرای ماده ۲۵ این قانون اساسی به تعویق خواهد افتاد.

ماده ۱۰۴- تا تشکیل مجمع اتحادیه فرانسه و ظرف حداکثر یکسال از تاریخ انعقاد مجلس ملی اجرای مواد ۷۱ و ۷۲ این قانون اساسی معلق خواهد ماند.

ماده ۱۰۵- تا زمان توشیح و اجرای قوانین پیش بینی شده در ماده ۸۹ این قانون اساسی و با رعایت مقرراتیکه حدود و شرائط بعضی از ایالات و سرزمینهای ماوراء بحار را تعیین مینماید ایالات و بلوکات جمهوری فرانسه بر طبق قوانین جاریه اداره خواهد شد جز آنچه راجع است بشقوق ۲ و ۳ از ماده ۹۷ قانون پنجم آوریل

۱۸۸۴ که برای اجرای آنها پلیس مملکتی در اختیار شهردار گذاشته خواهد شد .
 معذلك تصمیحات و اعمالی که استاندار بعنوان نماینده يك ایالت اتخاذا انجام
 خواهد داد تحت نظارت دائم رئیس مجمع ایالتی صورت خواهد گرفت .
 مقررات عبارت اخیر در مورد ایالت سن (۱) قابل اجراء نخواهد بود .
 ماده ۱۰۶ - این قانون اساسی ظرف دوروز پس از اعلام نتایج رفراندوم و تحت
 «فورمول» های زیر توسط رئیس حکومت موقتی توشیح خواهد یافت .
 رئیس حکومت موقتی جمهوری قانون اساسی را که مجلس ملی مؤسسان وضع
 نموده و ملت فرانسه تصویب کرده و متن آن بقرار زیر است توشیح مینماید .

فهرست مندرجات

قسمت اول

تشکیلات سیاسی فرانسه از دوره قبل از انقلاب کبیر تا سقوط ناپلئون اول

فصل اول

دوره قبل از انقلاب

صفحه

۱

۱- پادشاه و وزیرای او

۳

۲- مجالس طبقاتی و مجالس رجال

۷

۳- پارلمان

۱۲

۴- شورای پادشاهی و شورای عالی

۱۴

۵- مقامات ایالتی

فصل دوم

انقلاب ۱۷۸۹ و قانون اساسی ۱۷۹۱

۱۸

۱- علل و جهات انقلاب کبیر

۲۴

۲- اعلامیه حقوق بشر

۲۶

۳- هیئت تقنینیه

۲۹

۴- سلطنت - ولایت عهد - نیابت سلطنت - قیومت

فصل سوم

قانون اساسی ۴۴ ژوئن ۱۷۹۳

۳۵

۱- هیئت تقنینیه - شورای اجرائیه

۲- تقسیمات کشور - تشکیلات قضائی - امور مالی - نیروی نظامی - تجدید

۳۹

نظر در قانون اساسی - حقوق بشر